

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
(СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**Матеріали
міжнародної науково-практичної конференції**

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**«Стратегічні пріоритети розвитку економіки, фінансів,
обліку, інформаційних технологій, підприємництва
та торгівлі, менеджменту, публічного управління
в Україні та світі»**

2 жовтня 2025 року

Біла Церква
2025

УДК 330.341.1:33:005

Редакційна колегія:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор.

Варченко О.М., д-р екон. наук, професор.

Недашківський В.М., д-р с.-г. наук, професор.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук, професор.

Крауютієне І., доктор.

Мамедова К.Х., доцент.

Паска І.М., д-р екон. наук, професор.

Никоненко О.А., асистент.

Василенко О.І., доктор філософії, асистент.

Комарова Н.В., доктор філософії.

Мостипан О.В., доктор філософії, доцент.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

« Стратегічні пріоритети розвитку економіки, фінансів, обліку, інформаційних технологій, підприємництва та торгівлі, менеджменту, публічного управління в Україні та світі»: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 02 жовтня 2025 року. – Біла Церква: БНАУ. – 56 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/>

БНАУ©2025

Основні етапи оперативного планування бюджетних витрат у сфері управління охоплюють [1]:

1. Визначення пріоритетів – аналіз потреб та проблем, формування стратегічних цілей, складання переліку пріоритетних завдань;
2. Розроблення бюджетних кошторисів – розрахунок кошторисів для окремих завдань та обґрунтування бюджетних асигнувань;
3. Затвердження плану – розгляд бюджетних планів відповідними органами, внесення змін і доповнень, остаточне затвердження.

Серед інструментів оперативного планування бюджетних витрат виокремлюють:

- бюджетні програми;
- бюджетні проекти;
- паспорти бюджетних програм;
- порівняльний аналіз;
- моніторинг та оцінювання результативності.

Отже, оперативне планування бюджетних витрат виступає важливим інструментом системи управління, що забезпечує ефективне використання бюджетних ресурсів, сприяє досягненню стратегічних цілей підприємства, держави та підвищенню якості життя населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гаврилюк О.В. Бюджетне планування: теорія та практика. Економіка і суспільство. 2019. № 12. С. 5-11.
2. Бюджетний кодекс України: закон України № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
3. Основи бюджетування: навч.-метод. посібник; за заг. ред. Л.П. Батенко. К.: КНЕУ, 2020. 202 с.

УДК 658.502

КОВАЛЕНКО І.В., магістрант

ХОМОВИЙ С.М., канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

2serik2@ukr.net

ОБЛІКОВА НАПРАВЛЕНІСТЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

У роботі висвітлено ключові підходи до оцінювання стану та рівня екологічних витрат, здійснено аналіз їх основних видів і класифікаційних ознак. Окреслено порядок відображення екологічних витрат у бухгалтерському обліку вітчизняних підприємств та виявлено проблемні аспекти цього процесу.

Ключові слова: екологічна політика витрат, облікові принципи, сталий розвиток.

KOVALENKO I., master's student

KHOMOVYI S., Cand. of Economic Sciences

Bila Tserkva National Agrarian University

ACCOUNTING DIRECTION OF ENVIRONMENTAL POLICY IN UKRAINE

The paper highlights key approaches to assessing the state and level of environmental costs, analyzes their main types and classification features. Outlines the procedure for reflecting environmental costs in the accounting of domestic enterprises and identifies problematic aspects of this process.

Key words: environmental cost policy, accounting principles, sustainable development.

Ефективність функціонування бізнесу в сучасних умовах господарювання безпосередньо залежить від рівня його конкурентоспроможності, одним із визначальних чинників якої є забезпечення екологічної безпеки. Водночас важливою проблемою облікового відображення природних ресурсів та екологічних показників виступає відсутність методики формування таких господарських операцій. Лише інтеграція екологічних індикаторів у систему економічної діяльності підприємства дає змогу здійснювати об'єктивну оцінку та формувати конкурентоспроможний бізнес [1, с. 141].

На сучасному етапі розвитку економіки України недостатня увага приділяється поліпшенню екологічних характеристик діяльності підприємств, зокрема застосуванню безвідходних технологій, альтернативних джерел енергії (землі, сонця, вітру), установленню водних і повітряних фільтрів, а також ідентифікації та обліковому відображенню екологічних витрат. Вторинна роль екологічних показників посилилася в умовах фінансово-економічної кризи в Україні. Наявні нормативні акти (Податковий кодекс, П(С)БО 9, 11, 16) передбачають фрагментоване та безсистемне ведення обліку окремих складових екологічних витрат.

Природоохоронні витрати відображають суспільно необхідні витрати на підтримання якості довкілля, забезпечення функціонування різних видів і форм господарської діяльності та збереження природно-ресурсного потенціалу, у тому числі екологічної рівноваги на всіх рівнях – від локального до глобального. До складу таких витрат належать:

1. Власне екологічні витрати суспільного виробництва, що охоплюють: витрати на заходи зі зниження рівня викидів шкідливих речовин у навколишнє середовище (удосконалення технологій, будівництво очисних споруд, більш повне використання сировини тощо); та витрати, які не зменшують рівень викидів, але впливають на їх поширення (нейтралізація, захоронення відходів, консервація, створення санітарно-захисних зон тощо);

2. Витрати на підтримання та відтворення природно-ресурсного потенціалу – створення територій природно-заповідного фонду, відтворення природних ресурсів у кількості та якості, еквівалентній спожитим, використання вторинних ресурсів (відходів виробництва й споживання) як сировини, розроблення та впровадження ресурсозберігаючих технологій тощо;

3. Витрати на нівелювання негативного антропогенного впливу на довкілля – витрати на захист і реабілітацію ґрунтів, підземних і поверхневих вод, створення зелених зон у межах населених пунктів, що зазнали деградації внаслідок господарської діяльності, утримання й охорону територій та об'єктів природно-заповідного фонду [2, с. 147].

Згідно з П(С)БО 16 «Витрати» [3] витрати на охорону навколишнього природного середовища передбачено відносити до складу загальновиробничих витрат підприємства. На нашу думку, залежно від виду екологічних витрат їх доцільно обліковувати на рахунках 15 «Капітальні інвестиції», 23 «Виробництво», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати» та 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Для цілей бухгалтерського обліку екологічні витрати пропонується класифікувати за двома критеріями – за видами діяльності та за характером впливу на навколишнє природне середовище. Це дасть змогу здійснювати системний моніторинг екологічної діяльності підприємства та розробляти методику їх облікового відображення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фостолович В.А., Агапова М.В. Екологічний облік як елемент інноваційного підходу еколого-економічної системи управління сільськогосподарських підприємств. Інноваційна економіка. 2023. № 1 (39). С. 141-144.
2. Гнилицька Л.В. Обліково-аналітичне забезпечення екологічних витрат. Управління проектами та розвиток виробництва. 2017. № 1. С. 146-154.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». URL: zakon.rada.gov.ua

УДК 338.26:658.5

КОРЖ В.А., магістрант

ХОМОВИЙ С.М., канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

2serik2@ukr.net

СИСТЕМА ОБЛІКОВОГО ВІДОБРАЖЕННЯ РОЗРАХУНКІВ ІЗ БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКАМИ І ЗБОРАМИ

Висвітлено облік у системі оподаткування підприємств, що функціонує як інформаційна підсистема. Проаналізовано розрахунки за податками у бухгалтерській та податковій площині.

Ключові слова: податки, розрахунки за податками, суперечні аспекти законодавства.